

Vedení případu a diagnostika

strukturovaný přístup

Edukační procesy v etopedii

- **prevence**
  - přecházení vzniku a rozvoje PCHE
- **intervence**
- **rehabilitace/reedukace**
  - způsoby úpravy vztahů s cílem začlenit se do sociálních aktivit

Pětistupňový model plánování *intervence*

- 1) **Identifikace** žáka/dítěte jako důvodu zájmu (*proč právě tento žák?*)
- 2) **Zhodnocení** žákova problému (*oč jde?*)
- 3) **Formulace** problému (*proč se to děje?*)
- 4) **Intervence** - *cesty jak pracovat s problémem*
- 5) **Vyhodnocení** intervence - *efektivita*

Postup řešení problému

- **navázání vztahu**
  - poskytnutí psychické podpory, vyjádření zájmu, budování důvěry
- **shromažďování informací**
  - identifikace (pojmenování a popis) problému a jeho zhodnocení, rozlišení podstatného od nepodstatného, reflexe souvislostí, začlenění problému do kontextu: *důsledky* (osobního vývoje, jednání na rodinné vztahy a okolí), *šíře problému* (aktivní pole problému)
- **intervence**
  - vlastní průběh řešení: přímé ovlivnění klienta – vyjádřením názoru, radou, vnesením nového porozumění, nové perspektivy (jiného úhlu pohledu), zprostředkováním jiné služby, plánováním: tvorba individuálního plánu služeb, léčby
- **ukončení práce**
  - zhodnocení průběhu práce a její závěr, následné monitorování případu (katamnéza, zpětná vazba)

Průběžná diagnostika

- chování a jeho stereotypů
- porovnávání výchozího stavu se stavem během intervenčního procesu
  - potřebná struktura, strukturované hodnocení
- informace o účinnosti a efektivitě intervenčních opatření, zpětná vazba

Roviny působení intervence

- **postoje dítěte** v jeho životní situaci
- kontext jeho emocionálních a sociálních zkušeností – **biografie**
- kontext jeho **sociálních sítí**

Fáze případové práce

- **strukturované hodnocení** – prozkoumání a *zhodnocení* problému, anamnéza, podpora motivace k angažovanosti a participaci na řešení svého problému
- **speciálně pedagogická diagnostika** – *formulace*, přesné vymezení problému a stanovení hypotéz k dosažení cíle
- **intervence**
- **ukončení** – důležité je zhodnocení spolupráce, pre- a post-intervenční stav

Strukturované hodnocení problému

- Začít vnášet do případu jasno
- Působit jistě a rozhodně – jistota a bezpečí pro dítě
- Strukturované hodnocení problému je způsob jak začít

Strukturované hodnocení problému

ZÁKLADNÍ TÉMATA

- Jaké jsou základní problémy? Koho se týkají? Kdo se na nich podílí, proč?
  - Zjistit podrobnosti o problému – kdy vznikl, jak dlouho trvá, intenzita, okolnosti, následky
- Postoje zainteresovaných osob – žáka samotného, jeho rodičů, učitelů, spolužáků

HISTORIE VÝVOJE

- Událo se něco v životě žáka, co by mohlo mít vliv na jeho současný problém?
- Jaké jsou zdroje pozitivních emocí?
- Jaké jsou zdroje negativních emocí? (resp. podněty adaptivního/maladaptivního chování)

Strukturované hodnocení problému

SOCIÁLNÍ CHOVÁNÍ

Vztahy k autoritě...

Vztahy v dětské skupině

Jaké jsou zdroje sociální opory:

- a) v rovině personální – kdo;
- b) v rovině instrumentální – k čemu a jak ji dokáže využít;
- c) v rovině situační – kdy a kde ji dokáže využít;

Dokáže sociální oporu sám/sama vyhledat?

- a) je aktivní při hledání;
- b) je pasivní při hledání;
- c) vytváří si vztah závislosti vůči opoře...

Jaké jsou zdroje sociálního stresu, resp. konfliktů:

- a) v rovině personální – kdo;
- b) v rovině situační – v jakých situacích;
- c) v rovině instrumentální – jaké podmínky, činnosti, režimové prvky se na vzniku konfliktu mohou podílet.

Strukturované hodnocení problému

ŠKOLNÍ VÝKON

- Odpovídá jeho nadání?
- Strategie učení
- Motivace k učení

ZÁJMY A VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

- má nějaké zájmy;
- zajímá se vůbec o něco;
- jak tráví volný čas a s kým.

TRAUMATIZUJÍCÍ UDÁLOSTI

- Nestalo se něco v blízké minulosti, co by mohlo být příčinou nynějších problémů?

Strukturované hodnocení problému

KONTAKTY S ŠIRŠÍ RODINOU

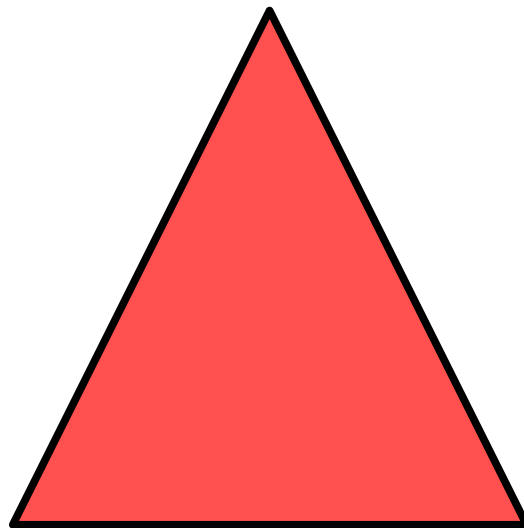
- frekvence kontaktů;
- forma kontaktu;
- hodnocení kontaktů - těšení se, obavy, emoce spjaté se vzpomínkami... opět v distinkci zdroje a hrozby.

CHOVÁNÍ DÍTĚTE

- nálady - smutek x veselí x morosní (naštvaný);
- impulzivita x vyrovnanost;
- introverze x extroverze;
- aktivita x pasivita;
- vytrvalost x přelétavost ve vývojově relevantních činnostech;
- agresivita x podbízivost x otevřenost x ostych;

INTERVENČNÍ TRIANGL

sociální dovednosti standardy

**prilležitost k učení
(intervence)**

**sociální dovednosti dítěte
(aktuální stav)**

Literatura

Ayers, H., Clarke, D., Murray A. 2000. *Perspectives on Behaviour. A Practical Guide to Effective Interventions for Teachers.* David Fulton Publishers: Oxon

Elliot, J.; Place, M. 2002. *Dítě v nesnázích. Prevence, příčiny, terapie.* Praha: Grada

Vojtová, V.; Pavlovská, M. *Dramatická výchova jako komunikační most v procesu prevence a intervence u dětí v riziku poruch chování*